

VĒSTURES LAPPUSES PĀRŠKIRSTOT

Krāslava ir sena latgaļu apdzīvota vieta, par ko liecina divi pilskalni, kas atrodas tagadējās pilsētas teritorijā.

Pēc nostāstiem 10.gs. Krāslavā dzīvoja Polockas kņaza Rogvolda meita Rogneda Goreslava, vēlākā

Kijevas kņaza Vladimira sieva.

13.gs. Krāslava tika iekļauta Livonijas ordeņa konturijā un līdz pat 18.gs. sākumam tā bija nomaļas muižas centrs.

1729.gadā Krāslavu nopērk Johans Ludvigs Plāters, un divus turpmākos gadsimtus šeit saimnieko Plāteru dzimta. Tajā pašā gadā Krāslava iegūst miesta tiesības. Ap šo laiku te ir 47 ēkas, no kurām tikai dažas mūra.

Ar grāfu Plāteru gādību 18.gs. 30.-50.gados Krāslavā izveidoja tirgus laukumu ar pārdotavu rindām, uzbūvēja mūra rātsnamu ar pulksteņtorni. No Polijas un Vācijas uzaicināja amatniekus, kuri organizē-

ja tepiķu, samta, katūna, ieroču, krāsns podiņu un citas produkcijas ražošanu.

No 1755. līdz 1767.gadam pēc itāļu arhitekta Paroko projekta tika būvēta mūra katoļu baznīca. Blakus baznīcai uzcēla ēkas Krāslavas katoļu garīgā semināra vajadzībām. Tas pastāvēja no 1757. līdz 1844.gadam. Krāslavas garīgais seminārs uzskatāms par pirmo augstāko mācību iestādi Latvijā.

Ap 1750.gadu Krāslavā tika uzsākta grāfu Plāteru rezidences – Krāslavas pils – celtniecība, kuru pabeidza 1791.gadā.

1759.gadā tika uzcelta Plāteru bibliotēkas ēka, kur glabājās 20 tūkst.sējumu.

1764.gadā Krāslavā tika nodibināta ebreju draudze un uzcelta lielākā sinagoga Latgalē.

1789.gadā par grafienes Augustas Plāteres līdzekļiem uzcelta slimnīca, kas bija žēlsirdīgo māsu ordeņa mūķeņu parziņa.

1722.gadā Latgali pievienoja Krievijai. 19.gs.40.gados miestnā izvietoja Krievijas karaspēka daļas.

Miesta dzīve kļuva rosīgāka pēc Rīgas – Daugavpils – Vitebskas dzelzceļa izbūves 1865.gadā.

Ap 1870.gadu Krāslavas ziemeļu nomalē sērūdens avota vietā tika ierīkots Krāslavas ārstniecības kūrorts.

1912.gadā Krāslavā sāka darboties elektrostacija.

1916.gadā uzcēla koka tiltu pāri

Daugavai (1919.gadā nodedzināts).

Neatkarīgās Latvijas laikā 1923.gada 16.aprīlī Krāslavas miestnā piešķīra pilsētas tiesības. Darbojās latviešu ģimnāzija, poļu, krievu, ebreju pamatskolas. 1935.gadā pilsētā bija 929 dzīvojamās ēkas, darbojās 372 tirzniecības un 299 nelieli rūpniecības uzņēmumi.

II Pasaules kara laikā pilsēta nav daudz cietusi. Pēckara gados tai pievieno Pārdaugavas daļu – Priedaini. No 1947.gada Krāslava ir aprinķa centrs, no 1950.gada - rajona centrs.

Krāslavas vēstures un mākslas muzeja galvenā krājuma glabātāja A. Lomanovska

Krāslavas Vēstis, Nr.3 (2003. marts)

Krāslava laiku lokos

VĒSTURES LAPPUSES PĀRŠKIRSTOT

Pilsētas vēsture izgāja caur cilvēku likteņiem: bija brāzmainie 40-tie gadi, kas izmainīja visu pilsētas dzīvi līdz pamatiem, izsvītrojot vecās vērtības, izsijājot krāslaviešus pa divām frontēm, izsūtīt uz spaidu darbiem Vācijā un Gulagā, jo bija gan 1941. gada jūnijs, gan 1949. gada marts, bija arī 1944. gads, kad daudzi devās bēgļu gaitās.

Kara laikā Krāslava nebija sevišķi cietusi. 1950. gadā Krāslava kļūst par rajona centru. Piecdesmitajos gados tiek izveidota sporta skola, ierīkots sporta stadions parkā, durvis vēra kultūras nams Ratiņa ielā, uzbūvēta lina fabrika,

dzīvojamās divstāvu mājas Rīgas ielā.

Sešdesmitajos gados tika uzcelti: kokapstrādes rūpnīca, Lauktechnikas komplekss, kinoteātris «Zarja», jaunais kultūras nams, skolas ēka Raiņa ielā, bērnu dārza jaunā ēka, universālveikals, ēdnīca un vēl astoņi veikali.

Septiņdesmitajos gados celtniecība tika izvēsta ļoti plaši: sausā vājpiena rūpnīca, šūšanas fabrikas jaunā ēka, dzīvojamās mājas, viesnīca «Krāslava». Mainījās Krāslavas ainava, tika nojauktas skaistas, tik raksturīgas Krāslavai, koka mājas ar lieveņiem un izgrieztām logu

apmalēm.

Astondesmitajos gados bija uzcelts liels dzīvojamo māju rajons, pirts komplekss, «Varavīksnes» vidusskolas ēka.

1988. gada 27. novembrī tiek dibināta Latvijas tautas frontes Krāslavas nodaļa, 1989. gadā 2. aprīlī Krāslavā svinīgi tika pacelts sarkanbaltsarkans karogs uz aptiekas ēkas.

Devīņdesmito gadu sākumā Krāslavā tiek atjaunoti ielu vēsturiskie nosaukumi. Darbību uzsāk poļu skola, pabeigta tilta būve pāri Daugavai. Izveidota Krāslavas televīzija.

IESKAŅAS PILSĒTAS JUBILEJĀ

Šī gada 16. aprīlī Krāslavas vēstures un mākslas muzejā tika atklāta Krāslavas astoņdesmit gadei veltītā izstāde. Muzeju darbinieku sagatavotajā ekspozīcijā, apskatei ir uzstādīts apjomīgs materiālu klāsts fotogrāfijās, kur var redzēt Krāslavas skatus, iedzīvotājus un notikumus pagājušā gadsimta divdesmitajos gados. Apskatei uzlikta arī pirmā Latvijas Republikas prezidenta

Jāņa Čakstes pavēle par pilsētas statusa piešķiršanu Krāslavas miestīņam. Blakus - pirmo Krāslavas mēru Luciāna Gžibovska, Moiseja Rabinoviča, Otto Drustsa portreti. Izstādes atklāšanā par savu tēvu - pirmo Krāslavas mēru Luciānu Gžibovski, stāstīja viņa meita Valentīna Sosnovska (Gžibovska). Ar interesi tika uz klausītas Edmunda Gekiša un Pētera Karaševska runas. Janīna

Gekiša nolasiņa Krāslavai veltītās dziesmas vārdus, kuru autore ir viņa pati.

Klātesošos ar nozīmīgu datumu pilsētas dzīvē apsveica Krāslavas novada domes priekšsēdētāja vietnieks Valērijs Ļaksa, viņš paziņoja, ka svētku pasākumi veltīti Krāslavas astoņdesmit gadu jubilejai noritēs šī gada jūnijā.